

Realist, ki izžareva živost in upanje Zorku Simčiču ob stoletnici

*Martin Sušnik*⁴⁵

Buenos Aires, Argentina

V veliko čast mi je, da imam možnost skromno prispevati nekaj besed ob jubilejnim praznovanju stoletnice slavnega in obenem meni osebno dragega pisatelja in akademika Zorka Simčiča.

Ker boste večinoma drugi omenjali njegove zasluge v zvezi z literarnim delom, s katerim je gospod Simčič obogatil slovensko kulturno dejavnost, mi dovolite, da si sam drznem predstaviti malo bolj osebosten prispevek. In to mislim v dvojnem smislu. Rad bi svoje motrenje gospoda Simčiča osredotočil v pogledu na osebo, bolj kot na Simčiča-pisatelja po eni strani, po drugi pa bi hkrati rad ta prispevek podal na podlagi svojih, čeprav dokaj omejenih konkretnih osebnih izkušenj.

Nekaj posebnih razlogov imam za to. Prvič, oglašam se iz Argentine, v kateri je tudi gospod Simčič živel pomemben del svojega življenja – skoraj pol stoletja –, in naju torej svojevrstno veže »argentinstvo«, če smem tako reči, čeprav ga seveda ne izkušava pa tudi ne doživljava oba na enak način.

Drugič, ker so poleg mojega skromnega poznavanja Simčičevega literarnega opusa v meni zapečatala posebno močan vtis osebna srečanja, ki sva jih imela. Ni jih bilo toliko po številu in moram reči, da tudi niso bila posebno dolga. A kljub temu jih imam prisotna v posebno dragocenem kotičku spomina; v tistem kotičku, v katerega človek spravi doživetja, ki niso bila pomembna le v trenutku, v katerem so bila doživeta, temveč izžarevajo tudi luč in pomen, ki presežeta preteklost in poučljivo žarita še nad sedanjostjo.

Tretjič, ker me z gospodom Simčičem veže, čeprav zelo posredno, skoraj bi rekel, neki »družinski« stik. Kot veste, je med svojim bivanjem v Argentini kar nekaj let živel v Bariločah, na severnem delu argentinske Patagonije, in to v tesnem odnosu – kratkomalo, sožitju – z družino Frenka Jermana in Lučke Kralj, katerih ena od vnukinj, Magdalena Jerman, je ravno moja žena. Po tej strani sem spoznal ne le slavnega slovenskega pisatelja in akademika Simčiča, temveč tudi – kot ga v družini Jerman radi imenujejo – »strička Zorka«. Tako sem se seznanil z marsika-

⁴⁵ Martin Sušnik je slovenski filozof iz Buenos Airesa. Na *Instituto Superior Nuestra Señora de la Paz* v Buenos Airesu poučuje filozofijo vzgoje, etiko in družbeno filozofijo, na *Instituto Superior Marista* poučuje metafiziko in na katedri za filozofijo na Katoliški univerzi v La Plati filozofijo teologije. Dejavno je vključen v Fundación Emilio Komar in v slovenski zavod *Philosophia perennis*.

tero neliterarno anekdoto današnjega slavljenca, zlasti mi je pa dobro poznan kraj pod goro Tronador, kjer je Simčič v kiosku prodajal svoje lastnoročno izdelane spominke, in tudi sobica, v kateri je prenočeval v tihih nočeh pod Tronadorjem in v kateri, kot mi je pričal tast, se je rodil marsikateri izmed njegovih spisov.

Četrtrič, ker naju veže tudi filozofska šola in svetovnonazorska perspektiva. Gospod Simčič se je, kot je znano, redno udeleževal predavanj in tečajev dr. Milana Komarja, obenem pa je bil njegov bližnji prijatelj. In ker sem tudi sam neke vrste Komarjev učenec, sva prišla v neposreden stik, najprej pisno (minilo je že kakih pet let, odkar sem presenečen na dom v Buenos Airesu prejel prvo pismo gospoda Simčiča), potem pa tudi osebno ob mojih zadnjih obiskih v Sloveniji.

Na podlagi vseh teh razlogov si torej drznem deliti z vami svoje osebne občutke. In dovolite, da se poslužim ravno Komarjeve misli, ki je bila zapisana v knjigi *Pot iz mrtvila*, pri katere drugi izdaji ima tudi gospod Simčič pomembno zaslugo:

»Duh je, ki oživlja in omogoča razmah. Brez duha ni življenja in razmaha. Duh pa živi od resnice, od dobrote in od doživetja svetega. [...] Duh se hrani z resnico in čeprav je v prvem trenutku nekako trpen, ko je učljiv in se prepušča ter podreja stvarnosti, ga stvarnost s svojo smiselnostjo obogati in razgiba, izostri njegov čut za splošno in za konkretno ter tako budi njegovo vsestransko dejavnost. [...] Kadar so duhovi odprti in radoznali ter se obenem opirajo na trdna tla objektivne stvarnosti, ne primanjkuje jasnosti, reda, zanimanja, navdušenja in primernih pobud. Resnica daje duhu življenje.«⁴⁶

Zakaj sem si izbral ta citat? Ker je na podlagi zgodb »strička Zorka«, ki sem jih slišal iz ust tistih, ki so ga res tesno in globoko poznali, kakor tudi na podlagi najinih osebnih srečanj in pogovorov ena od stvari, ki je vedno vzbujala moje začudenje in občudovanje, ravno vitalnost oz. živost, ki je za gospoda Simčiča značilna.

Dandanes praznujemo ne le stoletnico življenja v kronološkem smislu (kar seveda ni malo – ob najinem zadnjem srečanju je tako dolgotrajno življenje na tem svetu sam Simčič označil kot nekaj »nenormalnega«), temveč praznujemo tudi in predvsem polnosmiselno življenje v kairološkem smislu. Življenje, ki je kljub današnji starosti še vedno polno duhovne mladostne živosti, ki se iz svoje pristnosti daruje tudi drugim in iz katere se moremo vsi kaj naučiti, zlasti tisti, ki štejemo dokaj manj let življenja (v mojem primeru niti polovico), marsikdaj pa ne znamo doseči niti pol tiste svežosti in tistega navdušenja, ki se ga človek naučije ob srečanju z gospodom Simčičem.

Praznujemo tudi življenje, polno kreativnosti, o kateri pričajo seveda njegova literarna dela, a tudi njegove raznovrstne anekdote v vsakdanjem življenju. Vendar gre za kreativnost, ki se rojeva iz plodnega srca, ki se je najprej učljivo podredilo stvarnosti, se pravi, ontološki resnici in dobroti, kot pravi Komar. Srce, ki je odprto

⁴⁶ Komar, M. (2014): *Pot iz mrtvila*. Ljubljana: Družina (zbirka Sidro), 57–59.

realnosti, ravno zaradi tega pa se z njo hrani in na podlagi tega doseže razmah, jasnost in navdušenje ter potemtakem tudi nekaj polnosmiselnega da iz sebe – v hvaležni drži do Boga in radodarni predanosti drugim.

Gre za kreativnost, ki ne zavrača prvotne trpnosti, ki ji ne gre za nadvladovanje, temveč je ustvarjalnost, ki je sad ponižnosti in zato tudi radovednosti ter iskrenega, neinstrumentaliziranega zanimanja za naravo in za sočloveka. V pristnem smislu gre za ustvarjalnost človeka, ki sprejme svoje mesto *creature*, ne pa napuhnjene *creature*, ki bi zapadla v skušnjava, da bi hotela sama postati popoln *Creator*, se pravi, »biti kakor Bog«.

Ta kreativnost zna biti sodobnim ustvarjalcem in sodobnemu človeku na splošno zgleden kažipot, saj v sodobni družbi konstruiranih sistemov in nekonstruktivnih uporov mnogokrat primanjkuje ravno tisto samospoznanje lastne eksistence in vesolja kot nečesa »darovanega«. Zato pa se danes premnogokrat trudimo (in utrujamo) z izdelavo umetnin, ki naravnega reda ne spoštujejo, ko ga niti ne upoštevajo. Potemtakem se dušimo v artificialnem »svetu«, ker je ta zadušil izvirni *kozmos*, ki je edini, ki nas lahko umesti na pravi lasten prostor, v zvestobi do katerega bi se lahko napotili k resničnemu razmahu.

Moderni skrajni (naivni) optimizem, kolikor je bil nerealističen, je rodil postmoderni pesimizem in zmedo. Zorko Simčič pa je zgled utelešenega realizma, ki seveda dobro pozna zlo (in to dobesedno na lastni koži zaradi življenjskih bridkostnih izkušenj), a ki pozna tudi jedro stvarnosti, ki se nam pod zlom razodeva polna smisla, polna vrednot in polna lepote. Je, kolikor sem imel možnost in čast spoznati, seveda človek kritične misli, vendar v globini, kot je tudi sam sebe označil v intervjuju pred skoraj dvajsetimi leti, »realist, poln upanja«. ⁴⁷ In to, kot je sam rekel, ker mu je bilo vsakič bolj razvidno, da ima v življenju in v naravi – in celo v človekovem trpljenju – vse svoj smisel.

Zato je njegova ustvarjalnost hči tega upanja, obenem pa tudi njegova mati. Saj je na temelju tega realističnega upanja deloval ne le iz potrebe do izražanja svoje notranjosti, temveč tudi z namenom, da bi s svojim delom prispeval k skupnemu dobremu.

Bog naj mu obilno povrne za to prizadevanje, mi mu pa bodimo hvaležni ne le za njegovo umetniško delo, temveč za njegovo pristnost, za njegov zgled, za njegov krščanski optimizem, ki se je ob mnogih preizkušnjah ne samo ohranil, temveč tudi okrepil, in za njegov trud v prid resnično boljšega (in zato tudi lepšega) življenja Slovencev v matici in po svetu.

Spoštovani gospod Zorko Simčič, v imenu družine, v imenu Komarjevih učencev, v imenu Slovencev v Argentini, vam izročam – kljub razdalji – krepak stisk roke (kot sami radi pravite), globok poklon in iskreno zahvalo. Bog vas živi!

Buenos Aires, novembra 2021

⁴⁷ Prim. Simčič, Z. (2007): *Ob žerjavici in ognju*. Ljubljana, Družina, 258.